

MVB-JAARVERSLAG

2022

Naar een duurzame praktijk

Inhoud

1. Voorwoord	3	5. Rapportage	14
2. Introductie	5	5.1. Uitsluitingen	15
3. Terugblik 2022	8	5.2. ESG-integratie – liquide portefeuille	17
3.1. Deelnemersonderzoek	9	5.3. ESG-integratie – illiquide portefeuille	18
3.2. ESG best-in-class beleid	9	5.4. CO ₂ -reductie	19
3.3. Uitsluitingenbeleid	10	5.5. Actief aandeelhouderschap	20
3.4. CO ₂ -reductie	10	5.6. Impact	25
3.5. Health Engagement Network	10		
4. Vooruitblik	11		
4.1. Lange termijn waardecreatie	12		
4.2. Impact met Private Equity	13		

1. Voorwoord

MVB-JAARVERSLAG

2022

1. Voorwoord

Beste collega-huisarts of andere geïnteresseerde,

Voor de eerste keer sinds onze oprichting in 1973 brengen wij een jaarverslag dat volledig in het teken staat van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Duurzaamheid speelt een steeds grotere rol in onze maatschappij en economie, ontwikkelingen die ook aan huisartsen niet voorbijgaan. En dat merken we. Het onderwerp houdt onze deelnemers bezig. We krijgen er steeds meer vragen over. Huisartsen willen naast een goed pensioen ook dat hun pensioenkapitaal bijdraagt aan een gezonde en duurzame wereld.

Ook willen huisartsen, zo werd duidelijk uit het deelnemersonderzoek in 2022, dat wij helder communiceren over onze inspanningen op dit gebied. Een begrijpelijke en terechte wens. We erkennen dat dit in het verleden beter had gekund. Onder meer met dit jaarverslag geven wij gehoor aan deze oproep. Daarnaast beginnen we ook met een nieuwsbrief. Hierover leest u meer in de *Huisarts & Pensioen* van mei 2023.

Eerder hebben we MVB-halfjaarverslagen gepubliceerd, maar dit waren voornamelijk rapportages over de operationele MVB-activiteiten uitgevoerd door onze MVB-coördinator Achmea Investment Management. Met deze jaarlijkse rapportage, gelijktijdig gepubliceerd met ons bestuursverslag en jaarrekening, kijken we breder door ook de link te leggen met onze visie voor de toekomst.

In dit MVB-jaarverslag leggen we niet alleen verantwoording af over ons gevoerde beleggingsbeleid, we maken ook zichtbaar welke resultaten dat heeft opgeleverd en welke ontwikkelingen we doormaken. Daarnaast nemen we u mee in onze uitdagingen, afwegingen en dilemma's. Zo willen wij transparant zijn over onze activiteiten en tegemoetkomen aan onze deelnemers die in steeds grotere betrokkenheid tonen bij dit onderwerp.

Johan Reesink, *gepensioneerd huisarts*
Interim-voorzitter

2. *Introductie*

MVB-JAARVERSLAG

2022

2. Introductie

Het gesprek rond duurzaamheid blijft zich ontwikkelen in de maatschappij en daarmee onder onze deelnemers.

Het wordt steeds duidelijker dat onze huidige manier van leven en consumeren niet duurzaam en dus niet houdbaar is.

Duurzaamheid is een complex krachtenveld, waarbij veel facetten een rol spelen. De consumenten die een vraag creëren naar producten en diensten, de bedrijven die deze producten en diensten leveren en overheden die dit proberen te reguleren. Gezamenlijk moeten we een weg zien te vinden naar een meer duurzame wereld.

Deze noodzakelijke verandering zal moeten plaatsvinden via een geleidelijke transitie. Dit is ook zo vastgelegd in de Parijs Akkoorden, waarin de wereld zich heeft gecommitteerd aan de klimaatdoelen voor de periode 2020-2050. Een geleidelijke transitie is noodzakelijk om een te grote disruptie van samenleving en economie te voorkomen.

Dit komt ook terug in onze uitgangspunten. Wij zijn betrokken als belegger en geldverstrekker, met de deelnemer als begunstigde van het vermogen. In deze rol hanteren wij dezelfde principes als onze deelnemers als huisarts:

- 1) Richt geen schade aan
- 2) Help mensen en draag bij aan de maatschappij.

Oftewel: ziek zijn voorkomen en als je toch ziek bent, stap voor stap beter worden.

Op hoofdlijnen ervaren wij hierbij twee dilemma's:

- Wij hebben 24.000 meningen te vertegenwoordigen op dit vlak, terwijl er een collectief beleggingsbeleid wordt gevoerd.
- Wij hebben als primair doel het leveren van goed pensioen voor onze deelnemers. Een goed idee voor de maatschappij is niet altijd een goed idee als belegging.

Wij blijven dus continu op zoek naar een collectief beleggingsbeleid dat de balans houdt tussen maatschappelijk resultaat, financieel resultaat, risico's en kosten.

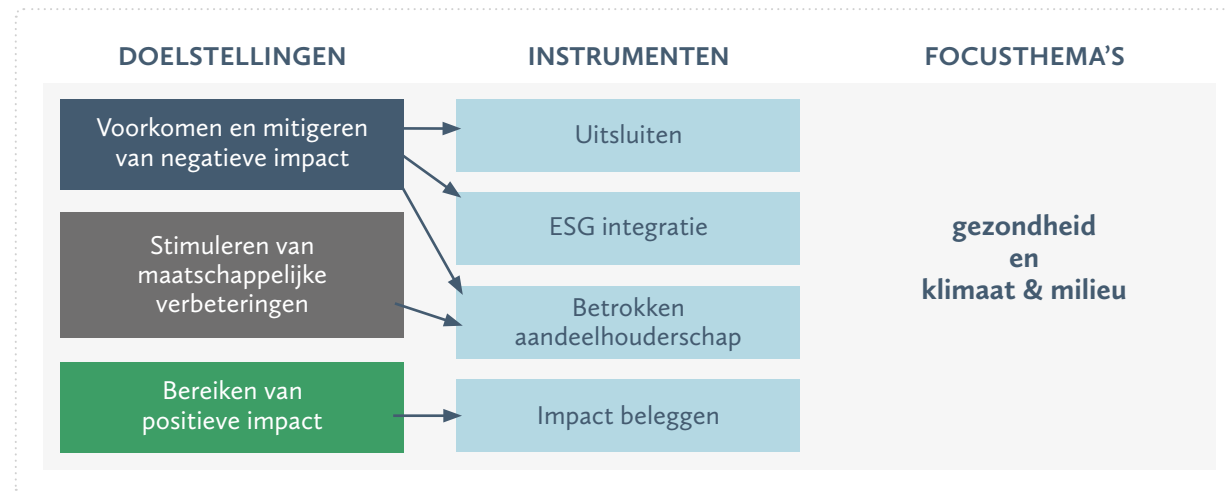
De huidige aanpak is datagedreven en systematisch, onder meer door een uitsluitingenbeleid, dialogenprogramma en beleggingskeuzes op basis van ESG-data. Volgens de nieuwe visie, gebaseerd op het deelnemersonderzoek en gesprekken met de beroepspensioenvereniging, kunnen we effectiever werken als we overstappen op een meer kwalitatieve aanpak. Dit omvat een meer holistische benadering van duurzaamheid en een focus op de langere termijn.

Door na te denken over de langere termijn kijken we vooruit, naar de behoeftes van morgen. Er is minder risico op korte termijn hypes die gepaard kunnen gaan met negatieve effecten. We denken dat we gegeven de huidige voorkeuren daarmee effectiever invulling kunnen geven aan de doelstellingen voor de deelnemer. Zo dragen we vanuit het belegd vermogen van huisartsen bij aan een meer duurzame en leefbare wereld.

In dit jaarverslag kijken we terug op de ontwikkelingen in het afgelopen jaar, kijken we vooruit op toekomstige plannen en rapporteren we over de resultaten van ons MVB-beleid. Om bij te dragen aan een duurzamere wereld hebben we in ons MVB-beleid drie doelstellingen gedefinieerd: het voorkomen en mitigeren van negatieve impact, het stimuleren van maatschappelijke verbeteringen en het bereiken van positieve impact. Hiervoor zetten we diverse instrumenten in. In deze rapportage bekijken we per instrument wat er in 2022 is bereikt.

Er komt ook steeds meer wet- en regelgeving over duurzaamheid. Als pensioenfondsen zorgen we dat we hieraan voldoen. Ook in 2022 zijn we hiermee bezig geweest in het kader van Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), Europese regels voor informatieverstrekking over duurzaamheid. Deze rapportages zijn terug te vinden op onze website en in het algemene jaarverslag. Daarom laten we die in dit rapport buiten beschouwing.

3. *Terugblik 2022*

MVB-JAARVERSLAG

2022

3. Terugblik 2022

De afgelopen twee jaar heeft SPH een aantal belangrijke beslissingen genomen op het gebied van MVB.

De gevolgen van deze beleidswijzigingen bepaalden grotendeels onze agenda in 2022. Het gaat hierbij om het ESG 'best-in-class' beleid (waarbij we alleen beleggen in de best presterende bedrijven op basis van hun ESG-score), het aangescherpte uitsluitingenbeleid en de aansluiting bij de 'Parijs'-doelstellingen voor de CO₂-voetafdruk van de portefeuille. Daarnaast heeft in 2022 het deelnemersonderzoek plaatsgevonden waarin ook vragen zijn gesteld over MVB en zijn we gestart met het Health Engagement Network.

3.1. Deelnemersonderzoek

In 2022 heeft SPH onderzoek uitgevoerd onder deelnemers. Daarin zijn ook meerdere vragen gesteld over ons MVB-beleid en onze communicatie hierover.

Onze deelnemers willen een goed pensioen, zowel financieel als maatschappelijk. Ze vinden belangrijk dat hun belegd pensioenkapitaal ook bijdraagt aan een betere wereld. De thema's klimaat en gezondheid worden gezien als de meest relevante thema's. Tabak, wapens, gokken en fastfood zijn de categorieën waar deelnemers niet in willen beleggen. Rond beleggen in fossiele brandstoffen bestaat een genuanceerder beeld: circa een derde wil hier helemaal niet in beleggen, twee derde vindt dit acceptabel onder voorwaarde dat deze bedrijven hun CO₂-uitstoot reduceren en toewerken naar een duurzamer businessmodel.

Het onderzoek heeft geleid tot een aanpassing van onze visie. We onderzoeken momenteel de operationele haalbaarheid van een beter evenwicht tussen maatschappelijke doelen, risico, rendement en kosten. Zo oriënteren we ons op een 'langetermijn-waarde-portefeuille' binnen aandelen en een impactportefeuille binnen private equity.

Een andere belangrijke conclusie is dat wij onze communicatie over duurzaamheid kunnen verbeteren. Verder zien we ook een bevestiging van gemaakte keuzes, zoals de aansluiting bij het Parijs Akkoord.

3.2. ESG best-in-class beleid

Om de (mogelijke) negatieve impact van onze portefeuille verder te voorkomen is in 2020 besloten tot het hanteren een ESG best-in-class beleid. Dit beleid is van toepassing op de liquide portefeuille en houdt in dat we alleen beleggen in bedrijven die het beste binnen hun sector presteren op het gebied van ESG. Voorwaarde voor het toepassen van dit beleid is dat er voldoende data van goede kwaliteit beschikbaar is, dit is nog niet voor alle categorieën het geval. Het percentage van de beste ESG-scores waarin

wordt belegd is weer afhankelijk van de karakteristieken van de betreffende beleggingscategorie. Hierin wordt een afweging gemaakt tussen het effect op het voorkomen van mogelijke negatieve impact (lage ESG-score) en het risico/rendementsprofiel.

In 2022 hebben we voor de hoogwaardige bedrijfsobligaties de maatwerk-benchmark aangepast, waardoor alleen nog kan worden belegd in de 30% best presterende bedrijven op basis van de ESG-score. Binnen onze aandelenmandaten is dit beleid in 2021 al geïmplementeerd bij ontwikkelde en opkomende markten. Dit beleid wordt inmiddels toegepast binnen alle beleggingscategorieën in de liquide portefeuille waar ESG-data van voldoende kwaliteit beschikbaar is.

3.3. Uitsluitingenbeleid

In 2021 is besloten tot het aanscherpen van het uitsluitingenbeleid.

- **Landenbeleid:** China en Rusland zijn toegevoegd aan de lijst van uitgesloten landen. Hierin volgen we de aanbevelingen van drie onderzoeksinstituten (Freedom House, ITUC en Transparency International), die

van oordeel zijn dat deze landen tekortschieten op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie-indicatoren.

- **Sectorenbeleid:** de drempels zijn verlaagd voor de maximale toegestane bedrijfsomzet uit tabak, kolen, teerzand en wapens. Daarnaast zijn schalieolie en -gas en Arctische olie en -gas toegevoegd als uitgesloten sectoren.

In maart en april 2022 zijn de maatwerk-benchmarks binnen bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten aangepast aan het nieuwe uitsluitingenbeleid. Daarmee is het aangescherpte uitsluitingenbeleid inmiddels in de hele portefeuille doorgevoerd. Dit betekende voor onze opkomende markten obligaties dat per april 2022 niet langer kon worden belegd in Chinese en Russische staatsobligaties. Door de inval van Rusland in de Oekraïne zijn we in februari al vervroegd begonnen met de verkoop van Russische staatsobligaties.

3.4. CO₂-reductie

In 2021 is besloten om aan te sluiten bij het Parijs Akkoord, met een reductiedoelstelling voor de CO₂-voetafdruk van de portefeuille van 50% per 2030 (ten opzichte van 2019) en CO₂-neutraal per 2050. Om hieraan te kunnen voldoen, is een routekaart opgesteld voor de portefeuille, met een 7% daling per jaar om te voldoen aan de 50% reductie per 2030.

In 2022 zijn er CO₂-reductie-afspraken gemaakt met de vermogensbeheerders binnen de categorie hoogwaardige bedrijfsobligaties. Dit is daarmee de eerste categorie in het liquide deel van de portefeuille waarvoor CO₂-reductiedoelstellingen zijn vastgelegd. Het is de bedoeling dat de beheerders de CO₂-uitstoot van bedrijven integraal als variabele meenemen in hun selectiebeleid en gesprekken met de bedrijven, om zo tot een gemiddelde reductie van 7% daling per jaar te komen. De achterliggende gedachte is dat de vereiste reductie voornamelijk wordt behaald doordat bedrijven zelf hun CO₂-uitstoot verminderen. Het is niet de bedoeling deze reductiedoelen te halen door de grootste CO₂-uitstotende bedrijven te vermijden. Hiermee zouden we wel onze

voetafdruk verminderen, maar vindt er geen verandering plaats in de daadwerkelijke CO₂-uitstoot.

3.5. Health Engagement Network

In 2022 hebben we samen met Pensioenfonds Medewerkers Apothekers het Health Engagement Network opgestart. Het doel hiervan is om samen bedrijven aan te spreken op actuele thema's binnen de gezondheidszorg en op deze manier bedrijven te bewegen tot duurzamer gedrag. Onze bestuurders zullen als ervaringsdeskundigen een rol spelen bij deze activiteiten. Achmea Investment Management en Finance Ideas ondersteunen ons in de voorbereiding van deze gesprekken. Wij zetten ons ervoor in meer pensioenfondsen binnen de zorg enthousiast te maken over dit initiatief, zodat we met een gezamenlijke stem met bedrijven in gesprek kunnen.

4. Vooruitblik

MVB-JAARVERSLAG

2022

4. Vooruitblik

Vanuit het deelnemersonderzoek kwamen twee duidelijke boodschappen naar voren: meer communicatie over MVB en oog blijven houden voor de maatschappelijke component, van bijdragen aan een betere wereld tot wegblijven bij de producten die schadelijk zijn voor de maatschappij.

Om aan het eerste te voldoen hebben we een plan opgesteld om onze communicatie over MVB te verbeteren. Onderdeel hiervan is dit jaarverslag maar daarnaast willen we ook starten met een MVB-nieuwsbrief. Omdat we ook merken dat niet iedere deelnemer behoefte heeft aan extra communicatie, is het aan de deelnemer zelf om zich hiervoor in te schrijven. Via deze nieuwsbrief delen we de laatste ontwikkelingen, maar diepen we ook bepaalde MVB-thema's uit met achtergrondverhalen. Deze informatie zal ook altijd via de website beschikbaar komen.

Om aan het tweede punt te voldoen, zullen we ons ook de komende tijd blijven bezighouden met twee belangrijke dossiers: lange termijn waarde binnen de categorie aandelen en impactbeleggen binnen private equity, een mogelijke nieuwe categorie in de portefeuille.

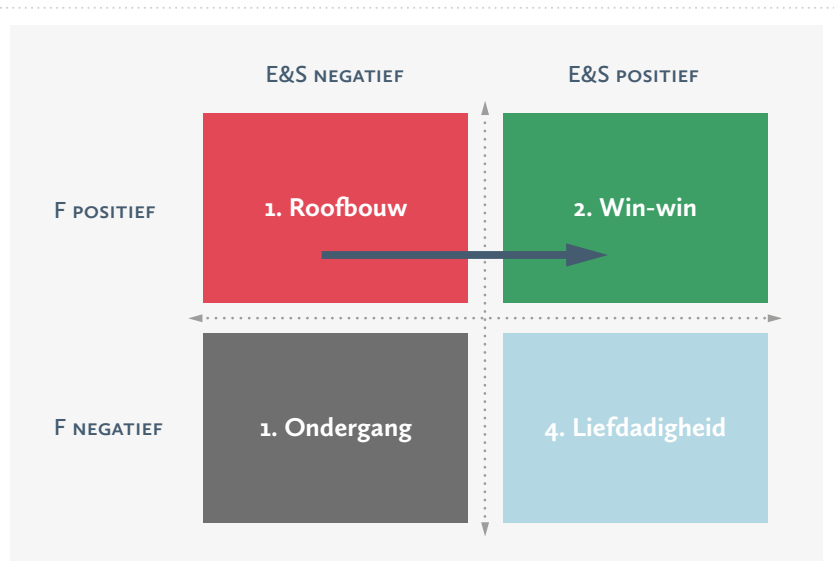
4.1. Lange termijn waardecreatie

Onder lange termijn waardecreatie verstaan wij beleggen voor de lange termijn waarbij wordt gekeken naar zowel financiële als maatschappelijke waardecreatie. Dit betekent dat wij willen beleggen in een kleine portefeuille van ca. 60 tot 100 bedrijven, waarvan we per bedrijf precies weten waarom we daarin beleggen.

Met een dergelijke portefeuille willen we met een bredere blik kijken naar het toekomstperspectief van elk bedrijf. Hoe is het gepositioneerd ten opzichte van de trends en transitie die kunnen gaan plaatsvinden, is het financieel gezond, wordt de bedrijfsvoering op een duurzame manier uitgevoerd en wat is de impact op de maatschappij. Wij willen beleggen in bedrijven die hier goed op scoren, maar ook juist in bedrijven die hier misschien nog niet aan voldoen maar wel goed op weg zijn (zie de pijl in de figuur hieronder: van roofofbouw naar win-win). Een actief dialoog met deze bedrijven over hoe zij kunnen verbeteren is onderdeel van deze beleggingsstrategie.

Dit is een andere manier van beleggen dan we nu toepassen met het ESG best-in-class beleid. Het is daarmee een grote verandering die goed moet worden onderzocht en onderbouwd. Daarnaast moeten we een vermogensbeheerder vinden die dit voor ons kan uitvoeren. Wij hopen het komende jaar een besluit te kunnen nemen over de toepassing en implementatie van deze portefeuille.

F is financieel, E is ecologisch, S is sociaal

4.2. Impact met Private Equity

Al voor het uitvoeren van het deelnemersonderzoek was door het bestuur besloten om de mogelijkheden voor een impact portefeuille (naast het huidige zorgvastgoed) uit te zoeken. Dit onderzoek is verder toegespitst naar private equity omdat hier relatief veel impact kan worden gerealiseerd.

Private equity zijn niet-beursgenoteerde aandelen in een bedrijf. Wij zijn vooral geïnteresseerd in de kleinere bedrijven met innovatieve producten en diensten die een positieve impact hebben op de maatschappij. Doordat het om niet-beursgenoteerde aandelen gaat, is deze markt minder transparant en is specifieke expertise en een goed netwerk erg belangrijk. Daarnaast is het gebruikelijk dat de aandeelhouder ook een actieve rol speelt bij het management van het bedrijf.

Het afgelopen jaar zijn al stappen gezet in het vastleggen van de voorwaarden voor een dergelijke portefeuille. Daarnaast is de zoektocht gestart naar mogelijke private equity managers met de juiste expertise om dit voor ons te kunnen beheren. Het komend jaar willen wij beslissen of wij deze opzet en categorie geschikt vinden voor onze portefeuille. Want er zitten ook nadelen aan. Zo zijn de kosten relatief hoog en wordt er gewerkt met prestatiebonussen.

5. Rapportage

MVB-JAARVERSLAG

2022

5. Rapportage

In dit hoofdstuk rapporteren we over de verschillende manieren waarop ons MVB-beleid in 2022 is toegepast en de vooruitgang die we hebben geboekt. Daarvoor is het van belang om de verschillende methodes die we gebruiken goed te begrijpen.

Uitsluitingen zijn principieel van aard en zijn daarom van toepassing over de hele portefeuille. Het gaat hierbij om normschenders (zowel landen als bedrijven) en schadelijke bedrijfssectoren: onconventionele productie van fossiele brandstoffen, tabak, controversiële wapens en wapens voor de consumentenmarkt.

De mogelijkheid en toepassingsvorm van ESG-integratie zijn afhankelijk van de type beleggingscategorie en de data-beschikbaarheid.

Betrokken aandeelhouderschap omvat stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en ons dialogenprogramma. Dit is niet bij alle categorieën mogelijk. Zo is voor het

stemmen op aandeelhoudersvergaderingen aandeelposities vereist. Ons dialogenprogramma richt zich in eerste instantie op onze aandelenposities, maar houdt ook rekening met onze posities in bedrijfsobligaties. Daarnaast wordt binnen onze fondsbeleggingen in infrastructuur en vastgoed ook de dialoog aangegaan met het management van de onderliggende beleggingen.

Van impactbeleggen is tenslotte sprake wanneer bedrijven specifieke meetbare impactdoelstellingen aanhouden. Dit is het geval bij onze impactportefeuille met zorgvastgoed.

Figuur op de pagina 16 geeft weer op welke wijze MVB is toegepast binnen de beleggingscategorieën in 2022.

5.1. Uitsluitingen

In april 2022 zijn de laatste aanpassingen doorgevoerd in de uitvoering van ons aangescherpte uitsluitingenbeleid. Eind 2022 stonden er 958 bedrijven en 32 landen op de uitsluitingenlijst, waaronder Rusland en China. Dit betekent dat er niet belegd mag

worden in staatsbedrijven of staatsobligaties uit deze landen.

Ons uitsluitingsbeleid in fossiele brandstoffen bestond in 2022 uit het uitsluiten van de meest schadelijke subsectoren: steenkool, teerzanden, schalieolie en -gas en arctische olie en gas.

In combinatie met ons ESG best-in-class beleid resulteerde dit in eind 2022 in een investering van circa 100 miljoen euro in aandelen en bedrijfsobligaties van bedrijven binnen de fossiele industrie. Dat is een flinke daling ten opzichte van 190 miljoen euro aan beleggingen een jaar eerder. Als indicatie voor beleggingen in de fossiele industrie is gekeken naar de Markit (Iboxx) sector classificatie 'olie & gas' voor bedrijfsobligaties en de MSCI (GIGS) classificatie 'energie' voor aandelen.

Deelportefeuille	Beleggingscategorie	Uitsluitingen	ESG Integratie	Betrokken aandeelhouderschap	Impact
Staatsobligaties	Staatsobligaties	Normschenders (landen)	Via landen uitsluitingen	Dialogoog	N.v.t.
Liquide portefeuille	Liquide zakelijke waarden				
	Aandelen	Normschenders en schadelijke bedrijfssectoren	ESG best-in-class	Dialogoog en stemmen	
	Aandelen opkomende markten				
	Aandelen small cap		-		
	Krediet				
	Hoogwaardige bedrijfsobligaties (IC)	Normschenders en schadelijke bedrijfssectoren	ESG best-in-class en CO ₂ -reductie	Dialogoog	-
Hoogrentende bedrijfsobligaties (HY)	CO ₂ -reductie				
Opkomende markten staatsobligaties (EMD)	Normschenders (landen)	Via landen uitsluitingen		N.v.t.	
Illiquide portefeuille	Illiquide zakelijke waarden				
	Infrastructuur	Normschenders en schadelijke bedrijfssectoren	Integratie in selectieproces	Dialogoog	-
	Direct vastgoed				
	Impact beleggen (zorgvastgoed)			-	Impact
	Illiquide krediet				
Hypotheke	Normschenders en schadelijke bedrijfssectoren	CO ₂ -reductie	N.v.t.	-	

Toepassing MVB binnen de beleggingscategorieën in 2022

Jaar	2020	2021	2022
Bedrijfsobligaties	101	122	53
Aandelen	100	65	50
Totaal geïnvesteerd (mln euro)	201	187	103

De meest actuele uitsluitingenlijst vindt u op onze website.

5.2. ESG-integratie – liquide portefeuille

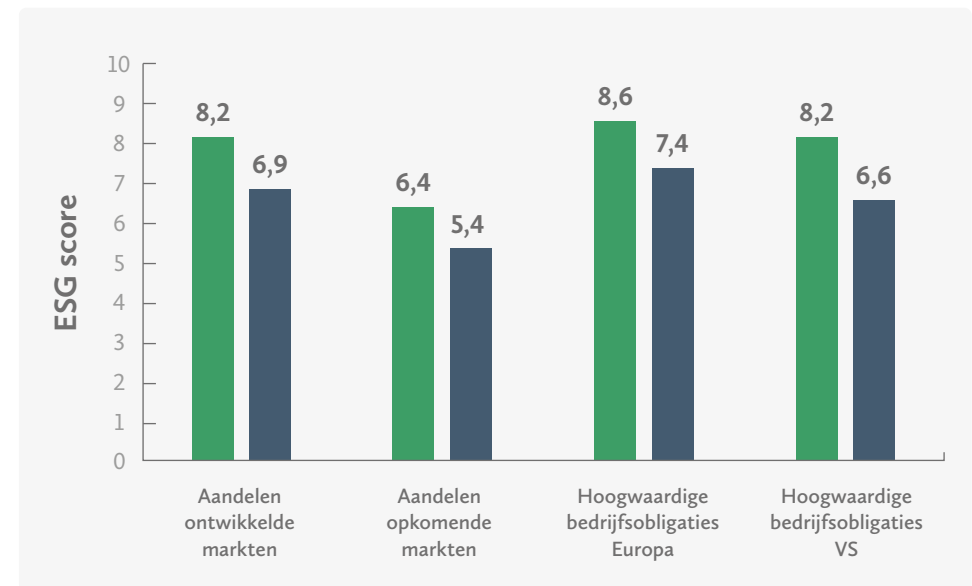
Binnen de liquide portefeuille wordt ESG-integratie toegepast door middel van een ESG best-in-class beleid. Dit houdt in dat er alleen wordt belegd in de best presterende bedrijven op basis van hun ESG-score. Voorwaarde voor toepassing van dit beleid is wel dat er ESG-data van een voldoende kwaliteit beschikbaar is. In 2022 was dit

alleen het geval in de categorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en hoogwaardige bedrijfsobligaties. Het best-in-class beleid is niet van toepassing op aandelen small-cap en opkomende markten obligaties. Bij small-caps is de data kwaliteit onvoldoende, opkomende markten obligaties bestaat uit staatsobligaties van opkomende landen, hier bestaat de ESG-integratie in essentie uit het uitsluitingenbeleid.

Categorie	Best-in-class toepassing
Aandelen ontwikkelde markten	Beste 30%
Aandelen opkomende markten	Beste 60%
Hoogwaardige bedrijfsobligaties Europa	Beste 30%
Hoogwaardige bedrijfsobligaties VS	Beste 30%

De toepassing van dit beleid heeft geleid tot significant betere ESG-scores voor deze categorieën ten opzichte van de 'benchmark', een categorie specifieke vergelijkingsmaatstaf voor de brede markt. Een hogere gemiddelde ESG-score betekent de bedrij-

ven waarin wij beleggen gemiddeld meer maatregelen nemen om hun ecologische impact te verminderen, sociale maatstaven te bevorderen en goed ondernemingsbestuur toe te passen.

5.3. ESG-integratie – illiquide portefeuille

Binnen de illiquide portefeuille wordt algemene ESG-integratie toegepast in het selectieproces bij infrastructuur en vastgoed. Dit betekent dat de vermogensbeheerder ESG-variabelen meeneemt in de beoordeling van de beleggingen. Binnen deze portefeuilles wordt alleen in fondsen belegd. Dat betekent dat de exacte toepassing van ESG-integratie afhankelijk is van het type onderliggende beleggingen en de betreffende fondsmanager.

De duurzaamheidsprestaties van de vastgoed- en infrastructuurfondsen worden gemeten aan de hand van de GRESB-score. GRESB staat voor Global Real Estate Sustainability Benchmark. Dit is een instantie die ESG-variabelen meet voor beleggingsfondsen voor vastgoed en infrastructuur. GRESB maakt daarmee inzichtelijk hoe binnen de vastgoed en infrastructuur stappen worden gezet op ESG-gebied. PGGM, onze fonds-

manager van deze fondsen, is sinds de start in 2009 nauw betrokken bij de ontwikkeling van deze benchmark. De GRESB-score loopt van 0 tot 100 en geeft de prestatie weer van een fonds ten opzichte van andere fondsen.

Infrastructuur

PGGM is de fondsmanager van onze infrastructuurportefeuille. PGGM maakt gebruik van de materialiteitsmatrix van de Sustainable Accounting Standards Board (SASB) om per sector de grootste ESG-risico's te bepalen. Hierbij wordt bijzondere aandacht gegeven aan de transitierisico's en fysieke klimaatrisico's voor infrastructuurprojecten.

De GRESB-score van het infrastructuurfonds steeg in 2022 van 82 naar 90 punten. Het fonds zet hiermee de stijgende lijn door die een aantal jaar geleden is ingezet. PGGM laat daarmee zien dat het ESG belangrijk vindt bij het selecteren van de beleggingen voor het fonds.

Direct vastgoed

Ook het vastgoedfonds waarin wij beleggen wordt beheerd door PGGM. Net als bij de infrastructuurportefeuille is ESG een integraal onderdeel van het selectie- en monitoringproces, met speciale aandacht voor de transitierisico's en fysieke klimaatrisico's. Fysiek risico wordt op pandniveau gemeten en geanalyseerd in samenwerking met Munich RE. Hierbij wordt gekeken in welke mate een pand blootgesteld is aan bijvoorbeeld extreme weersomstandigheden of overstromingsgevaar. Transitierisico wordt voor een groeiend deel van de portefeuille gemeten volgens de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) methodologie. Deze methodologie helpt bij het identificeren van vastgoed dat risico loopt om minder waard te worden als gevolg van toenemende regel-

geving rondom CO₂-uitstoot en klimaatverandering.

Over 2022 had dit vastgoedfonds een gemiddelde GRESB-score van 84. Voor de vastgoedfondsen wordt ook een sectorgemiddelde bepaald (niet beschikbaar voor infrastructuur). Deze lag het afgelopen jaar op 74. Het vastgoedfonds van PGGM presteert door de jaren heen structureel beter dan het sectorgemiddelde.

Zorgvastgoed

Voor het zorgvastgoedfonds is ESG geïntegreerd in het impactraamwerk. Zo draagt dit fonds bij aan beter milieu door optimaal gebruik te maken van de grond en duurzaam te bouwen en exploiteren.

Direct vastgoedfonds	Jaar	2019	2020	2021	2022
GRESB score	fonds	79	77	82	84
	gemiddelde	72	70	72	74

Infrastructuurfonds	Jaar	2019	2020	2021	2022
GRESB score		57	73	82	90

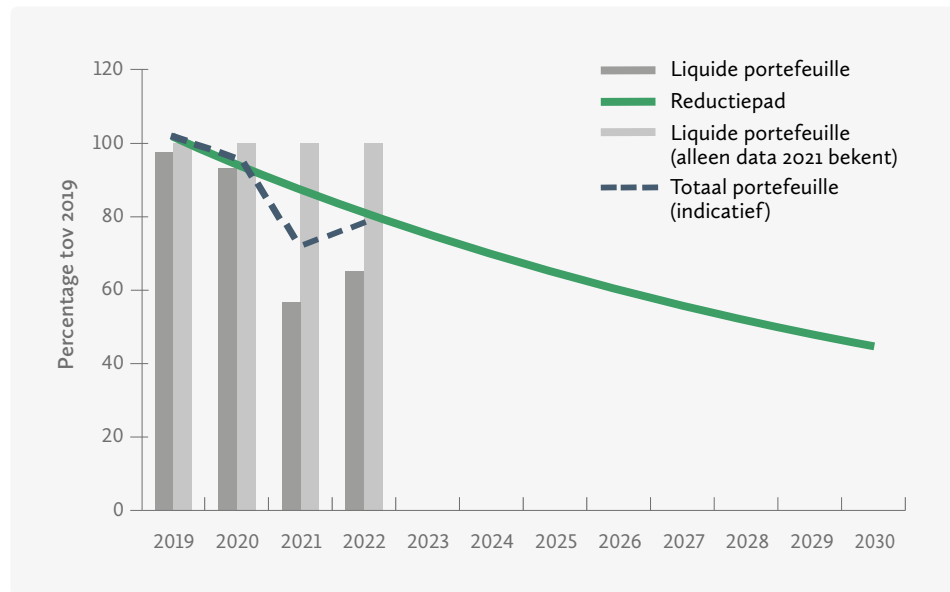
5.4. CO₂-reductie

Ons doel is een klimaatneutrale portefeuille per 2050, met een 50% reductie (ten opzichte van 2019) in 2030. Vermogensbeheerders doen hun best om hun CO₂-uitstoot in kaart te brengen, maar dit lukt niet altijd met

terugwerkende kracht. Daarom kunnen wij een redelijke inschatting maken van onze CO₂-uitstoot voor het liquide deel van de portefeuille, maar is dit nog maar beperkt mogelijk voor het illiquide deel.

het gestelde reductiepad. Voor het illiquide deel is alleen voor 2021 data beschikbaar en zelfs dan is voor een deel gebruikgemaakt van schattingen. Met de aanname dat we voor het illiquide deel nog steeds op het niveau van 2019 zitten (geen reductie), komen we voor de totale portefeuille net uit onder het gestelde doel voor 2022.

in CO₂/EVIC. EVIC staat voor Enterprise Value Including Cash. Dit is een relatieve CO₂-maatstaf die rekening houdt met de omvang van een bedrijf. Deze maatstaf wordt breed in de markt toegepast en is ook de gehanteerde maatstaf in de verplichte duurzaamheidsrapportages vanuit de Europese Unie (SFDR). In de grafiek staat ook het reductiepad voor de liquide portefeuille. Deze is bepaald ten opzichte van de brede markt in 2019, met weer een jaarlijkse reductie van 7%.

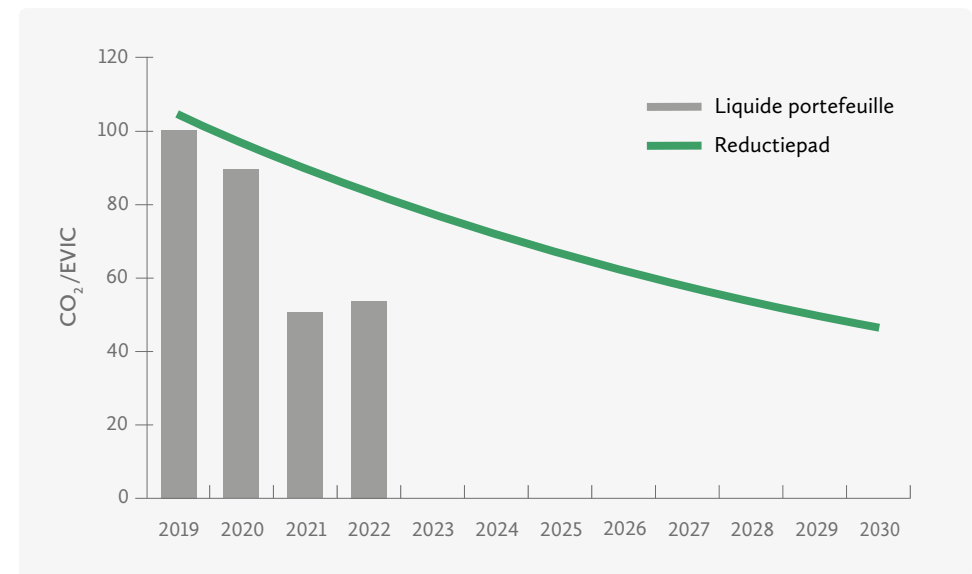

In bovenstaande grafiek hebben wij een inschatting gemaakt van de voortgang voor de gehele portefeuille. In de grafiek staat ook het reductiepad. Deze is bepaald op een

jaarlijkse reductie in de CO₂-uitstoot van 7% per jaar, om tot een 50% reductie te komen in 2030. Voor het liquide deel zijn we goed op weg, met een CO₂-voetafdruk ruim onder

Liquide portefeuille

De grafiek hieronder laat de CO₂-uitstoot zien van de liquide portefeuille, gemeten

Zoals te zien is in de grafiek zijn wij voor de liquide portefeuille al goed op weg richting de 50% reductie voor 2025. De meeste winst is behaald door de aanscherping van onze uitsluitingen binnen de fossiele industrie in 2021, samen met de introductie van het ESG best-in-class beleid. De kleine stijging in 2022 komt door een vermindering van het vermogen in de categorie aandelen ontwikkelde markten, de categorie met een relatief lage CO₂-uitstoot.

Binnen de liquide portefeuille is hoogwaardige bedrijfsobligaties de enige categorie per eind 2022 waarmee CO₂-reductie-afspraken zijn gemaakt met de vermogensbeheerder. Voor de categorie hoogrentende bedrijfsobligaties waren deze afspraken eind 2022 bijna afgerond. Binnen aandelen zijn nog geen concrete reductiedoelstellingen vastgelegd, omdat we ons voor dit gedeelte van de portefeuille willen richten op de toepassing van lange termijn waardecreatie. CO₂-uitstoot zal een integraal onderwerp zijn binnen deze beleggingsstrategie.

Illiquide portefeuille

Voor de illiquide portefeuille is de databeschikbaarheid nog een uitdaging. Toch wordt ook binnen dit deel van de portefeuille steeds meer gerapporteerd over CO₂-uitstoot. 2021 is het eerste jaar waarvan de vastgoed- en infrastructuurfondsen een indicatie van de CO₂-uitstoot afgeven. Nog niet voor alle onderliggende beleggingen wordt de CO₂-uitstoot gerapporteerd en ook de methodologie voor het berekenen van deze waarden is nog sterk in ontwikkeling, waardoor de cijfers per jaar kunnen fluctueren.

Infrastructuur

Het PGGM-infrastructuurfonds heeft concrete doelstellingen gedefinieerd om de uitstoot van CO₂ te reduceren en aan te sluiten bij het Parijs Akkoord. Voor 2025 wil het fonds voor 60% van de beleggingen reductiedoelstellingen hebben gedefinieerd, in lijn met 1,5°C opwarming van de aarde. Voor 2030 is dit 100%. In totaal rapporteerden 18 van de 35 portfoliobedrijven over (een deel van) de operatie in 2021 de CO₂-emissies. Data over 2022 is nog niet beschikbaar.

Direct vastgoed

Het PGGM-vastgoedfonds heeft de ambitie om in 2025 ten minste 40% te beleggen in investeringen die een science-based target, in lijn met 'Parijs', hebben vastgelegd. Voor 2030 is dit 100%.

Zorgvastgoed

Binnen het zorgvastgoedfonds zijn nog geen doelstellingen gesteld en wordt nog niet gerapporteerd over CO₂-uitstoot.

Hypotheken

De hypotheekportefeuille wordt door DMFCO beheerd als onderdeel van het MUNT-hypotheekfonds. DMFCO wil zo snel mogelijk toewerken naar een klimaatneutrale portefeuille, uiterlijk per 2050. Het CO₂-reductiebeleid richt zich op het stimuleren van hypotheekklanten voor energiebesparende maatregelen. Hiertoe kunnen klanten bijvoorbeeld tot een hoger percentage van hun woning financieren. DMFCO heeft besloten om hypotheeklen op huizen met een laag energielabel niet uit te sluiten. Dit zou immers de CO₂-voetafdruk van de portefeuille verlagen, maar niet bijdragen aan een daadwerkelijke reductie van emissies in de reële economie.

5.5. Actief aandeelhouderschap

Onder actief aandeelhouderschap verstaan wij het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het aangaan van een dialoog met bedrijven en overheden. Via dit dialoog willen wij aansturen op duurzaam gedrag, lange termijn waardecreatie stimuleren en aandeelhouderswaarde vergroten.

Stemmen

Wij zien het als onze plicht om gebruik te maken van ons stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen. Via onze stem beschermen we waar mogelijk het belang van het pensioenfonds, onze deelnemers en de maatschappij.

Wij stemden in het afgelopen jaar op 5.358 vergaderingen op totaal 55.330 agendapunten. Er wordt niet altijd met het management van de onderneming meegestemd. In 22% van de gevallen stemden wij tegen het bestuur van de onderneming. Redenen voor tegenstemmen waren onder andere:

- Onvoldoende onafhankelijkheid bestuurder
- Bestuur voldeed niet aan de diversiteitsvereisten
- Tekortgeschoten in het beheren en/of beperken van ESG-risico's
- Te lange bestuurstermijn

Van de grootste bijdragers aan de CO₂-uitstoot (olie en gas-, staal-, cement-, nutsbedrijven) werd verwacht dat er klimaatgerelateerde performance targets in de beloning waren opgenomen. Indien dit niet het geval was, werd er tegen het beleid of verslag gestemd.

Een agendapunt kan ook een aandeelhouderresolutie zijn. Dit zijn 'aanbevelingen' voor het management, ingediend door een of meerdere aandeelhouders. Wanneer dit in lijn is met ons MVB-beleid zullen wij voor deze resoluties stemmen. Het kan ook voorkomen dat wij het onderwerp van de resolutie steunen maar toch tegen stemmen, omdat we het niet eens zijn met de wijze waarop de aanbeveling staat geformuleerd of wordt afgedwongen.

Dialogoog

Dialogoog houdt in dat wij in gesprek gaan met een bedrijf om ze aan te spreken op hun handelwijze. Het streven naar winstmaximalisatie van een bedrijf kan namelijk op gespannen voet staan met verantwoord ondernemen. Door bedrijven hierop aan te spreken, dragen wij bij aan het bewaken van het juiste evenwicht en willen we de langetermijnbelangen beschermen, van de

bedrijven en die van onze deelnemers.

Ons dialogoogprogramma bestaat uit twee delen: normatief en thematisch. In het afgelopen jaar is ook gestart met een dialogoog met overheden, waarbij in eerste instantie wordt aangesloten bij een aantal brede marktinitiatieven. Hier is nog geen rapportage over beschikbaar.

Dit dialogoogprogramma hebben wij uitbesteed aan Achmea Investment Management, onze MVB-coördinator.

Normatief dialogoog

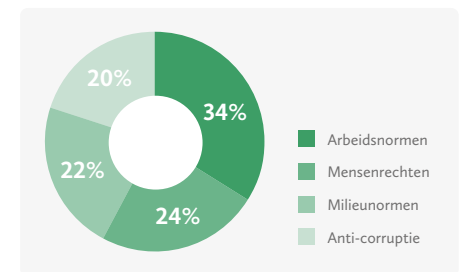
Bij een normatief dialogoog spreken wij met ondernemingen die onverantwoord gedrag vertonen en internationale richtlijnen voor verantwoord ondernemen systematisch schenden. Het gaat dan om het (mogelijk) schenden van normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of anticorruptie. Herstel van de situatie en mogelijke schadevergoedingen kunnen onderdeel zijn van het gesprek. Wanneer een normatieve schending heeft plaatsgevonden en binnen 2 jaar geen positieve verandering wordt gerealiseerd, wordt het bedrijf uitgesloten.

Mijlpalen

1. Het delen van relevante informatie
2. Implementatie van Beleid
3. Herstel en Verhaal
4. Opheffen en/of Voorkomen

Per 31 december 2022 maken 112 ondernemingen deel uit van het normatieve dialogoogprogramma. Met deze ondernemingen spreken we over één of meerdere normschendingen. Ultimo 2022 werden er namens het fonds met 112 unieke bedrijven 165 normatieve dialogoog gevoerd, verspreid over de vier thema's.

In totaal zijn er het afgelopen jaar 51 nieuwe dialogoog opgestart. Daarnaast zijn er 26 dialogoog afgesloten. Dit betekent dat de gestelde doelen zijn bereikt, de schade is vergoed, of dat is na twee jaar nog steeds onderzoek gaande is naar de normoverschrijding. Is dit geval wordt de dialogoog gesloten maar blijft het bedrijf onder observatie. Er zijn in 2022 geen dialogoog afgesloten waarbij er geen vooruitgang is geboekt en het betreffende bedrijf is uitgesloten.

Thematische dialogoog

Onze thematische dialogoog hebben als doel algemene standaarden binnen een bedrijf of keten te verbeteren. We gaan in gesprek met ondernemingen over lange termijn waardecreatie binnen specifieke thema's. Onze inzet is hierbij het duidelijk stellen van kaders, het ontwikkelen van kennis bij ondernemingen en het definiëren van 'good practices'. Bij een gebrek aan vooruitgang kunnen escalatietechnieken worden

ingezet, zoals het vragen stellen op aandeelhoudersvergaderingen of het indienen van aandeelhoudersresoluties.

In 2022 hebben er op 14 verschillende thema's dialogen plaatsgevonden, 6 hiervan liepen al een aantal jaar en zijn in 2022 afgerond. Er zijn weer 6 nieuwe thema's opgestart.

Thema's in 2022	Speerpunt	Sectoren/ketens
AFGEROND		
Afbouw blootstelling steenkolen	Klimaat	Nutsbedrijven, basismaterialen en industrie
Industriële energie-efficiëntie	Klimaat	Staal en chemie
Klimaattransitie	Klimaat	Auto's, olie & gas
Goede en Beschikbare Medicijnen	Gezondheid	Farmaceutische sector
Human Capital	Arbeidsnormen	Landbouw en voedingsmiddelenketen
Plastics	Milieu	Basismaterialen en grondstoffen
ACTIEF		
Access to Nutrition	Gezondheid	Landbouw en voedsel
Biodiversiteit in de landbouwketen	Biodiversiteit	Supermarkten en Voedingsproducten
NIEUW OPGESTART		
Klimaatadaptatie en water	Klimaat	Metalen en mijnbouw- en halfgeleiderindustrie
Arbeidsomstandigheden	Arbeidsnormen	Landbouw en voedingsmiddelenketen
Reductie CO ₂ -uitstoot	Klimaat	Koolstof intensieve sectoren
Klimaat en Transport	Klimaat	Logistieke sector
Afbouw plastic in verpakking consumentengoederen	Milieu	Supermarkt ketens en producenten van huishoudelijke/persoonlijke producten
Mensenrechten & Governance	Mensenrechten	Grondstoffensector, ICT- sector en de elektronische goederen sector

De figuur hieronder toont de voortgang van de lopende dialogen per eind 2022. Vanwege de korte looptijd van een aantal relatief nieuwe thema's hebben veel ondernemingen nog niet mijlpaal 4 en de daaropvolgende

mijlpalen behaald. Toezeggingen met betrekking tot beleidsaanpassingen en de implementatie daarvan verwachten we in de tweede helft van de dialoog.

Hieronder geven we een toelichting op de dialogen die in 2022 zijn afgerond. In het MVB-halfjaarverslag van onze MVB-coördinator (Achmea Investment

Management) op onze website wordt uitgebreid toelichting gegeven op de status van de lopende dialogen.

Afgeronde thema's	Aantal bedrijven	% bedrijven met stappen op geformuleerde doelstellingen	Doelstelling van 60% gehaald
Afbouw blootstelling steenkolen	10	60%	Ja
Industriële energie-efficiëntie	6	60%	Ja
Klimaattransitie	5	67%	Ja
Goede en Beschikbare Medicijnen	8	63%	Ja
Human Capital	5	60%	Ja
Plastics	7	100%	Ja

Uiteindelijk halen alle afgesloten thema's de hoofddoelstelling van ieder dialogenprogramma. Dit houdt in dat minimaal 60% van de aangeschreven bedrijven een of meerdere stappen hebben gezet op de geformuleerde doelstellingen. Toch zijn er ook binnen elk thema wel een of meerdere bedrijven waarbij de dialoog niet effectief is geweest.

Daarnaast is het nooit met zekerheid te zeggen dat de stappen die een bedrijf heeft ondernomen, hebben plaatsgevonden dankzij de dialoog. Hieronder worden twee afgeronde programma's verder toegelicht: Klimaattransitie en Goede en beschikbare medicijnen.

kwesties en de voortgang in het beheer van deze kwesties beter te beoordelen

- Transparantie over de voortgang en resultaten van genomen klimaatmaatregelen

maar wel bestaan er duidelijke verschillende opvattingen over beleid en aanpak en over de mate waarin klimaat van invloed gaat zijn in de (nabije) toekomst.

Geen van de ondernemingen waarmee wij spraken betwisten de relevantie van het veranderende klimaat voor het eigen bedrijf,

Van de olie- en gasbedrijven waren de dialogen met Exxon en Marathon Oil niet succesvol, waarbij het bij Exxon zelfs niet

Klimaattransitie

In het klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de twee graden. Relatief veel winst valt te behalen bij de energiesector (olie en gas) en automobielproducenten.

Onderstaande hoofddoelstellingen zijn vastgesteld voor dit thema en per bedrijf verder gespecificeerd.

- Het voorbereiden op de gevolgen van de klimaattransitie en het inzichtelijk maken van kansen en risico's. Transparantie over de wijze waarop klimaatgerelateerde risico's en kansen worden gemeten en gemonitord. Het uitwerken van verschillende

scenario's over veranderende markten.

- Het ontwikkelen en uitvoeren van een gedegen klimaatstrategie. Dit betekent dat de strategie zowel financieel als maatschappelijk robuust moet zijn. Autoproducenten dienen hierbij een duidelijk visie op de ontwikkeling van elektrisch rijden op te stellen.
- De olie- en gasbedrijven nemen een sturende rol aan in de transitie naar hernieuwbare energie en reageren niet slechts op de vraag
- Het toegang geven tot de gehanteerde maatstaven en doelstellingen om beleggers/financiers in staat stellen om potentiële risico's, het vermogen om aan financiële verplichtingen te voldoen, de algemene blootstelling aan klimaat gerelateerde

Onderneming	Land	Mijlpaal					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1 Subaru Corp.	Japan	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳
2 BMW	Duitsland	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳		🇺🇳
3 Exxon Mobil Corp.	Verenigde Staten	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳			🇺🇳
4 Marathon Oil Corp.	Verenigde Staten	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳		🇺🇳
5 OMV AG	Oostenrijk	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳
6 Renault SA	Frankrijk	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳	🇺🇳

Symbool	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
🇺🇳	Afgerond	Brief verzonden en ontvangst bevestigd	Gesprekken ingevoerd of gevoerd	Voorstel beleidswijziging beoordeeld en akkoord	Beleidswijziging doorgevoerd	Dialoog succesvol afgerond
🇺🇳	Gestart	Brief verzonden	Gesprekken nog niet ingepland	Voorstel beleidswijziging beoordeeld en nog niet akkoord	Beleidswijziging wordt doorgevoerd	Dialoog onsuccesvol afgerond
🇺🇳			Gesprek afgewezen	Voorstel beleidswijziging nog niet beoordeeld	Beleidswijziging wordt niet doorgevoerd	Dialoog tussensijds beëindigd

is gelukt om het gesprek te voeren over dit onderwerp. Dit was anders bij OMV. Deze onderneming heeft besloten afstand te nemen van fossiele brandstoffen en zich volledig te richten op chemie en circulariteit. Bij de dialogen met de autoproducenten waren Renault en BMW succesvol, beide bedrijven staan open voor suggesties en laten duidelijk

verbetering zien. De gesprekken met Subaru gaven een gemengd beeld. Het bedrijf houdt zich bezig met de ontwikkeling van duurzame modellen en heeft CO2-reductiedoelstellingen gesteld, maar echte plannen zijn er nog niet. Met een succesratio van 67% zien wij dit als een geslaagd dialoog.

houdersvergaderingen. Door de inzet van deze stappen hebben we een aantal toezeggingen kunnen binnenhalen. Daarnaast zien we ook grote verschillen tussen de ondernemingen. Over het algemeen verliep de dialoog met de Europese farmaceuten opener,

terwijl bij Amerikaanse farmaceuten de toon defensiever was. Met een succesratio van 63% (5 van de 8 bedrijven hebben stappen gezet en mijnpaal 4 bereikt) is de doelstelling van minimaal 60% behaald en zien wij dit dialoog als succesvol.

Goede en beschikbare medicijnen

Medicijnen, en daarmee de farmaceutische sector, zijn van groot belang voor een goede gezondheidszorg. Er spelen echter ook verschillende problemen en misstanden, bij bijvoorbeeld het bepalen van het prijsbeleid, verlenen van gunsten aan zorgverleners en pijnstillingverslaving.

Binnen dit thema zijn onderstaande hoofd-doelstellingen bepaald. Deze zijn vervolgens verder gespecificeerd per bedrijf.

- Het betaalbaar en toegankelijk maken van medicijnen en dit een centrale plek te geven in de bedrijfsstrategie
- Het ontwikkelen van een transparant en verantwoordelijk prijsbeleid.
- Op een verantwoorde manier omgaan met patenten en licenties

- Het sturen op maatschappelijke impact, gezondheidswinst en veilige medicijnen, ook in research & development
- De verankering van internationale standaarden, van onder andere de Wereldgezondheidsorganisatie

We hebben in dit engagementtraject verschillende verbeteringen afgedwongen bij farmaceuten. Toch sluiten we deze engagement af met gemengde gevoelens. Farmaceuten stellen zich defensief op als het gaat over onderwerpen die raken aan hun financiële prestaties, zoals patenten en prijsbeleid. Hier zien we ook onvoldoende vooruitgang. Dit is ook een belangrijke reden waarom we relatief veel escalatie-mechanismes hebben ingezet. Deze variëren van investor statements en resoluties tot media-aandacht en vragen op aandeel-

Onderneming	Land	Mijlpaal					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1 AbbVie, Inc.	Verenigde Staten	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩
2 Aurobindo	India	🚩	🚩	🚩			🚩
3 Bayer AG	Duitsland	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩
4 Biogen Inc.	Verenigde Staten	🚩	🚩	🚩			🚩
5 Gilead Sciences, Inc.	Verenigde Staten	🚩	🚩	🚩	🚩		🚩
6 Johnson & Johnson	Verenigde Staten	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩	🚩
7 Novartis AG	Zwitserland	🚩	🚩	🚩	🚩		🚩
8 Roche Holding AG	Zwitserland	🚩	🚩	🚩			🚩

Symbol	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
🚩	Afgerond	Brief verzonden en ontvangst bevestigd	Gesprekken ingevoerd of gevoerd	Voorstel beleidswijziging beoordeeld en akkoord	Beleidswijziging doorgevoerd	Dialoog succesvol afgerond
🚩	Gestart	Brief verzonden	Gesprekken nog niet ingepland	Voorstel beleidswijziging beoordeeld en nog niet akkoord	Beleidswijziging wordt doorgevoerd	Dialoog onsuccesvol afgerond
🚩			Gesprek afgewezen	Voorstel beleidswijziging nog niet beoordeeld	Beleidswijziging wordt niet doorgevoerd	Dialoog tussensijds beëindigd

Illiquide portefeuille

Voor de vastgoed- en infrastructuurportefeuilles is dialoog een standaardonderdeel van het monitoringsproces. De resultaten worden niet bijgehouden op individueel

niveau en hier kunnen wij niet over rapporteren. Een belangrijk onderdeel van dit dialoog is om de fondsen te overtuigen van deelname aan de GRESB en zich te laten beoordelen op ESG-integratie.

5.6. Impact

Met impactbeleggingen willen wij een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij. Onder impactbeleggingen worden beleggingen verstaan die naast een financiële doelstelling ook een meetbare maatschappelijke doelstelling hebben. Wij hanteren drie voorwaarden voor een classificatie als impactbelegging:

- Opzettelijk: de bijdrage aan maatschappelijke waardecreatie is doelbewust en mag geen resultaat zijn van toevallige bijvangst.
- Financieel rendement: naast maatschappelijke waardecreatie is financieel rendement ook een doel. Hiermee verschilt het met filantropie, waarbij het financieel rendement van ondergeschikt belang of niet van belang is.
- Meetbaar: de omvang van de maatschappelijke waardecreatie moet meetbaar zijn door middel van vooraf vastgestelde meetwaarden.

Zorgvastgoed

Onze zorgvastgoedportefeuille voldoet aan deze impactclassificatie. Door te investeren in kwalitatief hoogwaardig en duurzaam zorgvastgoed willen wij een bijdrage leveren aan de beschikbaarheid van goede en betaalbare zorg in Nederland.

SPH was initiatiefnemer voor het opzetten van dit fonds in 2016. Intussen is het volledige beschikbaar gestelde kapitaal van 80 miljoen euro belegd. Hiermee hebben wij het fonds een goede start gegeven en heeft het inmiddels meer geïnteresseerde partijen kunnen aantrekken, waardoor er nog meer impact kan worden gerealiseerd.

De investeringen van het fonds zijn onder te verdelen in drie categorieën: beschermd wonen, verpleegcomplexen en gezondheidscentra. Naast de omvang en de opbouw van de portefeuille houden wij ook in de gaten wat de impact is op de zorgaanbieders, de

Beschermd wonen	Verpleegcomplexen	Gezondheidscentra
€ 25.833.526	€ 43.837.834	€ 54.639.450
2 objecten	4 objecten	10 objecten
122 woningen	251 studio's	50 praktijken
183 bewoners	251 bewoners	82.450 cliënten
		43 huisartsen

gebruikers en de omgeving.

Green bonds

Green bonds worden vaak gezien als impactbelegging. Het zijn obligaties die worden uitgegeven om specifieke milieuprojecten te financieren, de opbrengsten mogen niet gebruikt worden voor algemene bedrijfsactiviteiten. Wij hebben ook green bonds in onze portefeuille gehad in 2022. Maar omdat wij hier niet bewust op sturen met een minimum allocatie doelstelling, classificeren wij het niet als impactbelegging. Binnen staatsobligaties ging het om circa 4% van de portefeuille, voor bedrijfsobligaties circa 6%.

Bijdrage aan SDG's

Wij willen starten met het meten van de bijdrage aan de UN Sustainable Development Goals van de beleggingen in de portefeuille. Een groot verschil met impactbeleggingen is

dat een bijdrage aan de SDG's ook per toeval mag plaatsvinden. Er hoeven vooraf geen meetbare doelstellingen te worden bepaald, wat bij impactbeleggingen wel het geval is. Vooralsnog kunnen wij deze bijdrage aan de SDG's alleen voor onze vastgoed- en infrastructuurportefeuilles meten.

Voor infrastructuur is circa 40% van de portefeuille in lijn met de SDG's, voor vastgoed is dit circa 50%. Bij vastgoed gaat het bijvoorbeeld om investeringen met een hoge duurzaamheidsclassificatie (GRESB-score), studentenhuysvesting, specifieke betaalbare huysvesting of zorgvastgoed. Bij infrastructuur gaat het voornamelijk om specifieke duurzame infrastructuurprojecten en investeringen in alternatieve energie, zoals parken voor windmolens en zonnepanelen.

Postadres

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

Overig

Telefoon 088 462 94 62

E-mail contact@huisartsenpensioen.nl

Inschrijvingsnummer KvK 41177476

huisartsenpensioen.nl

sph PENSIOENFONDS
VOOR HUISARTSEN